

AMB LA POR AL COS

En retornar a Catalunya, després d'una llarguíssima absència, em vaig dedicar a restablir els contactes familiars. Ho feia seguint un ordre de prioritats, posant a primer terme els pares i a continuació els parents més pròxims.

En la vida de cada fumador hi ha un moment (o més d'un) en el qual ha de fer front i buscar resposta a una pregunta que li formulen els parents i els coneguts més íntims: "Tu t'empasses el fum?" És quasi segur, si el fumador no vol enganyar ningú, que contestarà afirmativament. Perquè, si no, a veure: ¿què significaria no aspirar el fum? ¿Només glopejar-lo i treure-se'l de la boca tal com hi ha entrat, sense pena ni glòria? Seria com malgastar pólvora en salves.

En els retrobaments afectius que he esmentat abans, reservava una atenció especial a l'oncle Gaspar, un segador de la Seu d'Urgell que s'havia casat amb una germana de la meva mare. Era un home d'una gran vitalitat, d'aquells que les persones que l'estimen en diuen -amb una espurna d'orgull- que no ha estat mai malalt. L'oncle Gaspar, que a primera vista podia semblar més aviat adust, sentia una gran tendresa per als infants i els dedicava una infinita paciència. Els nens i nenes de la família l'adoraven, era un parent i un amic del cor, sempre a punt de jugar amb ells. Jo en conservava uns entranyables records d'infantesa, no l'havia oblidat mai.

L'oncle Gaspar era un fumador sòlid, amb una fidelitat total a les caliquenyas. Des que es llevava fins a l'hora d'anar-se'n a dormir duia als llavis un d'aquests cigars que tenien una fama inquietant: desprenien una olor provocadora i tiraven amb dificultats, fins al punt que la veu popular els havia donat el

qualificatiu d'escanyapits. Era una labor que cremava malament i requeria un esforç sostingut per a mantenir la combustió.

Quan ens vam tornar a veure, després de tants anys d'allunyament, l'oncle i jo ens vam abraçar amb una intensa emoció. Ell ja era un ancià, però se'l veia ferm, conservava l'aspecte vigorós amb el qual jo l'havia tingut sempre present en la memòria. Cap al final d'una llarga conversa, una mica atropellada perquè volíem parlar de moltes coses alhora, vaig aprofitar una pausa per a introduir un tema que em preocupava. Es veu que algú m'havia renovat, recentment, una de les aprensions pròpies dels fumadors i no me la treia del cap.

-Oncle -vaig dir-li amb una gravetat mal dissimulada-. Vostè s'empassa el fum?

Em va mirar una mica sorprès, somrigué i va respondre'm:

-Jo m'empasso les burilles i tot.

Com que quan ens fallen les conviccions aprofitem qualsevol excusa providencial, aquestes paraules em van fer l'efecte d'un bàlsam. Durant uns quants dies vaig fumar sibaríticament, amb l'esperit fresc com una rosa.